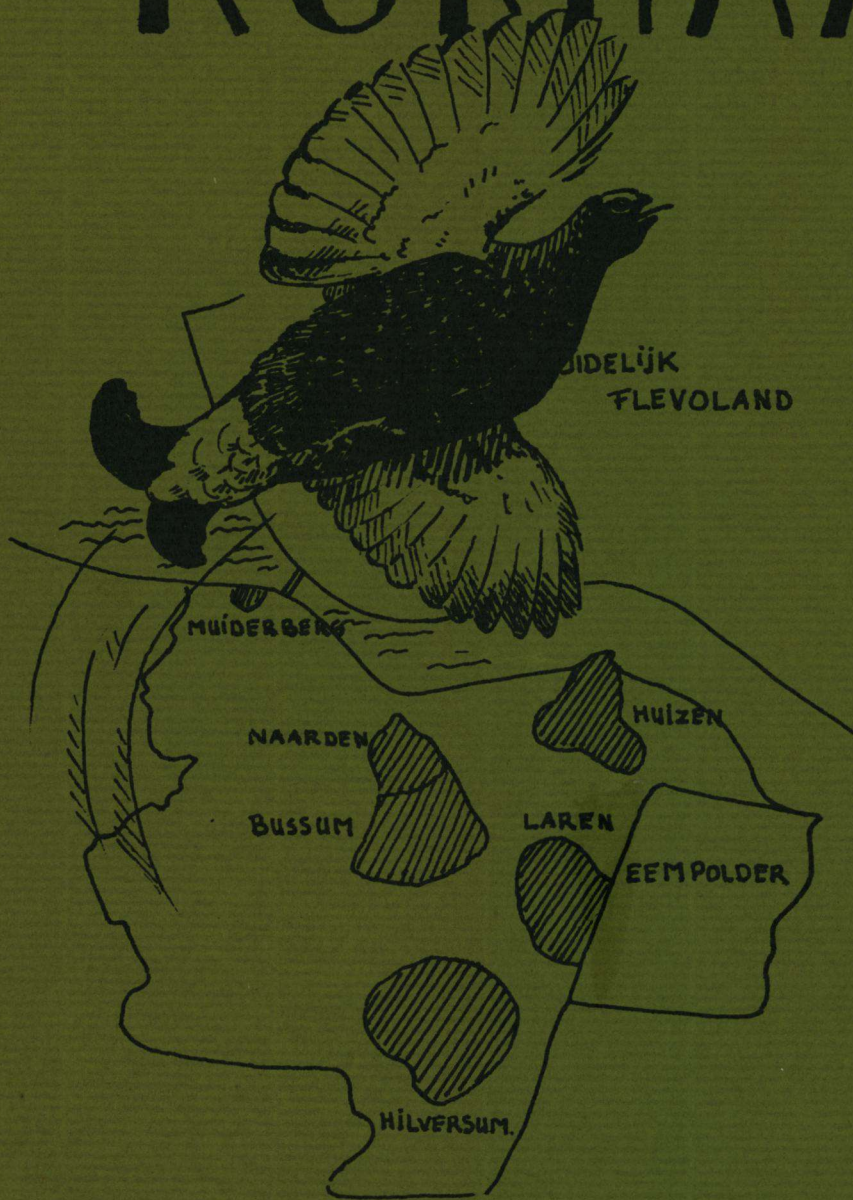

DE KORHAAN

VOGELWERKGROEP

HET GOOI EN OMSTREKEN

Redactioneel

Eindelijk is het zover. Tot twee maal toe moesten wij - om diverse redenen - verstek laten gaan en kreeg U een Korhaan met een blanco omslag.

Thans kunnen wij U een Korhaan aanbieden in een splinter-nieuwe jas.

Niet alleen het ontwerp werd gewijzigd maar ook de kleur van de omslag, hetgeen naar wij hopen bij u in de smaak zal vallen.

Via Dick Jonkers hebben wij de heer E. Hazebroek - eveneens werkzaam bij het Rijksinstituut voor Natuurbeheer en free-lance tekenaar - bereid gevonden een omslagontwerp te maken voor de Korhaan. Het resultaat hebt u inmiddels kunnen aanschouwen. Niet alleen de heer Hazebroek is een zeer snelle werker, ook de firma de la Montagne uit Hilversum werkte zeer snel en zorgde ervoor dat wij u deze omslag kunnen aanbieden in gedrukte vorm. Beiden zeggen wij vanaf deze plaats gaarne hartelijk dank.

In dit tamelijk dikke nummer van de Korhaan vindt u deze keer onder andere het verslag van de Waterhoentellingen 1974 en het verslag van de roofvogeltellingen, eveneens van dit jaar; beide verslagen zijn van de hand van Dick Jonkers.

Ook ons lid S. Poelstra heeft ons bedacht en zond ons zijn "vogel-jaar-verslag-1973" en gaf het de titel "Van Braamsluipers en heil-bespieders". Zijn pennevrucht vindt u op de pagina's 6 tot en met 9.

Ook de andere leden zullen ongetwijfeld wel eens iets interessants of iets grappigs op vogelgebied hebben meegemaakt. Schroomt u dan niet uw "verhaal" op papier te zetten en dit in te zenden. Tenslotte is de Korhaan er voor u en door u!

red.

LEDENMUTATIES

Nieuwe leden:

Hr.H.J.ten Brinke, Claudiagaarde 4, Bussum;
Hr.A.G.H.W.Pluister,V.d.Duyn v.Maasdamlaan 32, Huizen, tel.02152-54175.

Bedankt als lid:

Mevr.H.E.Blom - Rode, Meijerkamplaan 33, Bussum;
Hr.J.H.van Ingen, Klaaskampen 33, Laren;
Mevr.G.R.M.Jonkers-Kemper, Juffersland 16, Leersum;
Hr.B.W.J.M.Kruijzen, Hofwijkstraat 27, Voorburg;
Hr.H.Overheek, Scheeperweg 2, Bussum;
Mej.C.A.van Veen, Thorbeckelaan 70, Naarden.

D O N D E R D A G 25 A P R I L 1974:

Op deze laatste ledenavond van dit seizoen houdt ons lid Dr.P.L.Ploeger een causerie over het onderwerp

D E G I E R Z W A L U W

Dr.Ploeger zal hierbij onder meer ingaan op zijn onderzoek met betrekking tot deze, vrij gemakkelijk herkenbare, vogelsoort en de hieromtrent bestaande literatuur.

Aanvang: 20.00 uur;

Plaats: Zaal van de Goede Herderkerk, Simon Stevinweg te Hilversum.

EXCURSIES:

- zondag 12 mei : OPPAD, 'S GRAVELAND. Te bereiken, komende vanaf Hilversum over de Vreelandseweg, richting 's Graveland; over de brug de eerste weg links. Vertrek: 6.00 uur.
- donderdag 16 mei en : NAARDERMEER. (+) Ook deze keer worden we weer geroeid
dinsdag 20 mei : door de heren Hoetmer. Vertrek: 19.00 uur vanaf het huis van de fam. Hoetmer (aan het eind van de weg met het bord: NM-Visserij). Route: bij de Torenflat rechtsaf: Gr.Willem de Oudelaan; recht door Overscheense Dijk en deze volgen (deze weg sluit aan op de ventweg langs de rijksweg) Voor de afslag naar de "Visserij" zal een VWG-bord U verder de weg wijzen.
Duur: tot ongeveer 22.00 uur.
Opgaven: vóór 10 mei; Kosten: f 6,— p.p. vooruit te betalen (postgiro 466173 tnv C.de Rooy, Nw.Loosdrecht).
Boekt u snel, want per tocht kunnen slechts 16 (!) personen mee.
- zaterdag 15 juni : NACHTEXCURSIE LANGS DE GROTE RIVIEREN (+) (voorlopige datum; nadere mededelingen volgen in het volgend nummer).
- zaterdag 22 juni : DAMMERKADE, ANKEVEEN.
Vertrek: 5.30 uur vanaf de parkeerplaats naast de RK kerk te Ankeveen. (nadere mededelingen over deze excursie volgen in het volgend nummer).

(+) Voor deze excursies dient U zich op te geven bij:

C. de Rooy, Rading 80, Nieuw Loosdrecht, tel.02158-1641 (na 1800 u.).
Voor de overige excursies hoeft U zich niet op te geven.

JUBILEUMVERGADERING VOGELBESCHERMING

Het zal onze leden ongetwijfeld bekend zijn dat de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels - de oudste op dit terrein bestaande natuurbeschermingsvereniging - dit jaar haar 75-jarig bestaan viert.

Aan dit gedenkjaar zal in een jubileumvergadering, te houden op 20 april 1974 in het Congrescentrum van de Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs te Utrecht, het nodige reliëf worden gegeven.

Deze bijeenkomst belooft een ware vogelbeschermingsmanifestatie te worden!

Omdat onze leden zó dicht bij Utrecht wonen en hier zó gemakkelijk aan kunnen deelnemen, willen wij ieder van harte opwekken hierbij aanwezig te zijn.

Het bestuur,

RIETBRANDEN TIJDENS HET BROEDSEIZOEN

Door Contact Natuurbescherming Noord-Holland is in april 1973 in nauw overleg met Natuurmonumenten, de Stichting Natuur en Milieu en het Staatsbosbeheer aan het provinciaal bestuur van Noord-Holland het verzoek gericht om het verbranden van riet en ruigte in de vogelbroedtijd aan regels te onderwerpen.

Nog dezelfde maand hebben Gedeputeerde staten alle besturen van gemeenten en waterschappen in Noord-Holland dringend verzocht het afbranden van rietkragen en rietvelden te beperken tot de periode van 1 oktober tot 1 maart.

Het is van belang, deze voor de broedvogels zo rampzalige activiteiten goed in de gaten te houden.

Mocht één van onze leden merken dat in het rayon van onze VWG riet wordt gebrand, laat hij dit dan onmiddellijk doorgeven aan het secretariaat.

Dit kan dan het Contact Natuurbescherming Noord-Holland hiervan op de hoogte brengen, zodat deze provinciale organisatie bij de bevoegde instanties kan reclameren.

Het bestuur,

DE ZANDDIJK THANS BESCHERMD NATUURMONUMENT

Bij beschikking van de staatssecretaris van cultuur, recreatie en maatschappelijk werk van 21 februari 1974, NBOR/S-13092 zijn de z.g.n. Zanddijk en de ten zuiden daarvan gelegen weidegronden tot aan de Oosterdijk aangewezen als beschermd natuurmonument in de zin van de natuurbeschermingswet.

Uit de bij deze beschikking behorende toelichting nemen wij het volgende over:

"De Gooikust bij Naarden is een gedeelte van de oude Zuiderzeekust tussen Fort Ronduit, de noordelijkste fortificatie van de vesting Naarden, en de uitspanning Oud-Valkeveen.

Het als beschermd natuurmonument aangewezen gebied bestaat uit een breed, grillig gevormd oevergebied, alsmede uit de zogenoemde "Zanddijk" en achter deze dijk gelegen lage weidegronden.

De "Zanddijk" wordt gevormd door een twintig tot veertig meter brede verlandingszone, die voor een groot deel is begroeid met riet; deze moerasachtige zone gaat naar de landzijde over in een circa tien meter brede zandstrook, welke de indruk geeft van een oorspronkelijke afslagkust, en ten slotte in een hoge glooiende wal, die grenst aan het weide gebied.

Na de afsluiting van de Zuiderzee is een geleidelijke ontziltiging van het gebied in gang gezet, welke vooral in de met water doorspoelde gronden zeer snel is gegaan. In de hoger gelegen gebieden, waarin uitspoeling van het zout uitsluitend door regenwater geschiedt, is de ontziltiging niet volledig, zodat het milieu nog een zilt karakter vertoont.

Deze veranderingen hebben geleid tot een verscheidenheid van milieu-typen en tal van overgangen daartussen, waardoor een afwisselend vegetatiepatroon is ontstaan. Daarin komen naast een aantal zoutminnende planten zoals blauwe zeedistel, zandhaver en zeepostelein plantesoorten voor welke thuishoren in het zoete milieu, alsmede enige zogenoemde stroomdalplanten zoals kruisdistel en kattedoorn. Van deze laatste soort is het natuurmonument de enige groeiplaats in het Gooi. De zoutminnende planten komen vooral op de hoog gelegen gronden voor, met name op de "Zanddijk". De betekenis van het natuurmonument wordt niet alleen gevormd door het voorkomen van zoutminnende planten temidden van een over het algemeen zoet milieu, maar ook door de opbouw van het milieu. In tegenstelling tot andere in Nederland voorkomende kustbegeleidende milieus, waar in het algemeen de hogere gronden een minder zilt karakter hebben dan de lagere, vertonen in het onderhavige natuurmonument door de wijze van ontziltiging de hoger gelegen gronden een zilter karakter dan die welke lager gelegen zijn. De in het natuurgebied voorkomende zoutminnende planten groeien dan ook onder minimale bestaansvoorwaarden. Zulk een situatie is van groot belang voor het ecologisch onderzoek in verband met de vraag, welke eisen plantesoorten aan milieuomstandigheden stellen en welke invloed minimale bestaansvoorwaarden hebben op die plantesoorten. Gebieden waar zoutminnende plantesoorten onder dergelijke omstandigheden voorkomen zijn in ons land zeldzaam.

De achter de "Zanddijk" gelegen graslanden zijn vooral van ornithologische betekenis als broedgebied voor moeras- en weidevogels, waaronder minder algemene soorten als Bergeend, Snor en Sprinkhaanrietzanger, en bovendien als fourageergebied voor broedvogels van het Naardermeer, zoals Lepelaar en Aalscholver.

Ten aanzien van dit deel van het natuurmonument kan worden gesteld dat aan-

tastingen, gelegen in verstoring van de voor de avifauna noodzakelijke rust en in wijziging van het thans bestaande bodemgebruik, in de eerste plaats moet worden voorkomen. Het bestaande agrarische gebruik van de grond kan normaal voortgezet worden".

Het behoeft geen betoog dat wij met deze aanwijzing buitengewoon gelukkig zijn.

Onze oudere leden zullen zich ongetwijfeld herinneren, dat één van de allereerste naar buitengerichte activiteiten van onze V.V.C. was de uitgave van een rapport, dat gewijd was aan de unieke betekenis van dit gebied. Reeds toen - in het eind van de jaren zestig - bepleitten wij het stichten van een natuurreservaat, aan welk verlangen thans dus is tegemoet gekomen. Wij hadden en hebben echter nog meer wensen ten aanzien van dit gebied. B.v. het aanbrengen van een beschermende reeks eilandjes langs de Zanddijk, het waterverkeer attenderen op de aanwezigheid van een reservaat, het op bepaalde wijze maaien van het riet enz.

Nu de basis is gelegd, kunnen wij echter met meer kans op succes doorgaan met het naar voren brengen van onze verlangens.

Het bestuur.

VERZOEK TOT BETALING VAN KONTRIBUTIE E.D.

De penningmeesteresse verzoekt die leden, die tot nu toe, nog niet zijn overgegaan tot voldoening van de contributie over het jaar 1974, alsmede het abonnementsgeld op het Vogeljaar voor 1974, alsnog hiertoe over te gaan.

Gebruikt u hiervoor a.u.b. de in de vorige Korhaan bijgesloten acceptgirokaart. Hierop staan de gegevens, die benodigd zijn voor een goede verwerking van de binnengekomen bedragen.

Nieuwe leden, die tot nu toe nog geen acceptgirokaart hebben ontvangen ter voldoening van hun bijdragen, dienen te wachten met betalen tot zij in het bezit zijn gesteld van een dergelijke betaalkaart.

VAN BRAAMSLUIPERS EN HEIBESPIEDERS

Meer nog dan Krooneend, Goudvink, Spotvogel of zelfs Zwarte specht heeft het bescheiden Braamsluipertje - simpel van zang en onopvallend van uiterlijk - zijn stempel gedrukt op de eerste helft van het toch al zo rijk geschakeerde vogeljaar 1973, een jaar, dat nu al weer ver achter ons ligt.

Deze in Nederland schaarse broedvogel dook namelijk vooral in de maanden mei en juni op zeer uiteenlopende plaatsen op: verscheen aan het eind van het Bergsepad en bij de Dammerkade te Ankeveen, klepperde opgewekt op de Bussumer- en Westerheide tussen Bussum en Hilversum, evenals aan de Laarderweg te Eemnes op de begraafplaats; zong in de populieren aan de zuidpunt van het Zuidereind te 's Graveland, kwam dichterbij huis in de Bussumse groene long aan de Lorentzweg, maar evengoed in het verre Friesland op de heide van Duurswoude; het werd een plezier overal speciaal op het vrolijke rateltje van dit klappermannetje te letten.

Het Braamsluiper-halfjaar - feestelijk ingezet door één van mijn favoriete vogels, de Zwarte specht: op 1 januari een paartje op het landgoed Oud-Naarden, de twee vogels klapwieken daar rond en houden door roepen contact met elkaar; later blijkt dat er twee slaapholen op het landgoed zijn, die beide door deze indrukwekkende vogels worden gebruikt.

In de derde week van maart wordt op de Bussumerheide, aan de rand van de sportvallei, de aanwezigheid van een Boomleeuwerik vastgesteld, een in het Gooi zeldzaam geworden soort; wat erg jammer is, want de zang is iets heel bijzonders: "een klaterend beekje van zilveren klanken, opstijgend van de grond en neerdalend uit de hemel tegelijk" zoals het eens werd getypeerd.

Na een goede week verdween de vogel; langere tijd verbleven in die en de twee volgende maanden groepjes Bergeenden op de Westerheide, in en om het vogelrustgebied.

Op 19 mei iets geheel anders: langs de noordwestzijde van Zuidelijk Flevoland kabbelt, zoals bekend, het Oostvaardersdiep en daar liggen op die dag zo'n 400 Aalscholvers, adulte en juveniele, in het water, als een grote vissersvloot; sommige zijn bijna helemaal zichtbaar, van andere steken alleen de halzen boven het water uit. Steeds vliegen de achterste dieren op, zweven tegen de wind in laag over de groep heen en plonzen aan de kop van de kolonie weer het water in, waarop de nu achteraan zwemmende exemplaren dit voorbeeld volgen, zodat er een vrijwel ononderbroken Aalscholver-circulatie ontstaat; een, ieder-op-zijn-beurt, wijze van jagen, herinnerend aan het collectief visen van pelikanen.

En dan was er die Velduil, jagend over de meent ten westen van Oud-Valkeveen; de jachtvlucht van deze vogel was merkwaardig sierlijk, vlinderachtig bijna, met snelle en krachtige wiekslagen en soms biddend als een Torenvalk; ook werden in de omgeving van Naarden enkele Bonte vliegenvangers gesignaleerd die, zoals men weet, over het algemeen niet zo mooi zwart zijn als in de meeste vogelboeken staat afgebeeld; ze zijn meer vaalzwart tot donker-bruin-zwart gekleurd, maar hun liedje, een mengsel van heldere "wuudjie-wuudjie"-klanken en variaties daarop is na enige oefening wel te herkennen in het meimaandse vogelkoor.

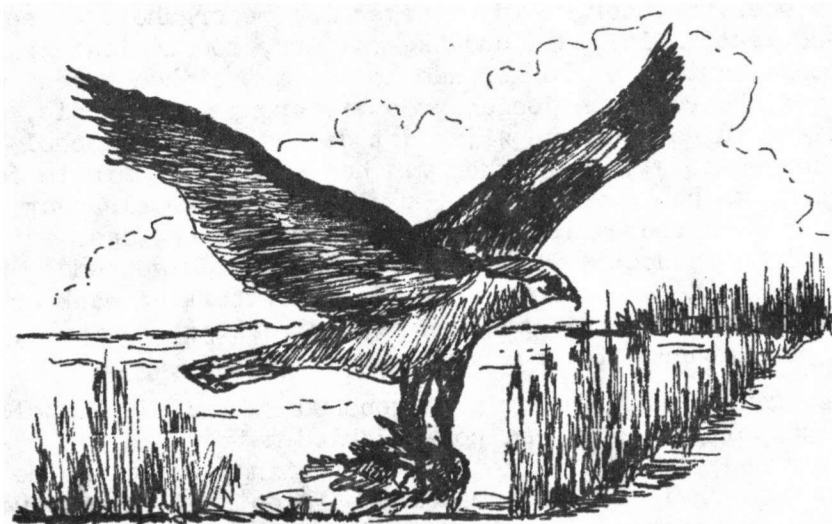
Het was ook een periode van bezorgdheid en ergernis; bezorgdheid om een paartje Wulpen op de Westerheide, die ondanks ruiters, modelvliegtuigjes, bromfietzers, scooters, auto's en loslopende honden met bijbehorende tweevoeters, hardnekkig probeerden hun jongen groot te brengen; ergernis, omdat men er herhaaldelijk getuige van kon zijn, dat de ouders onder schel geroep loslopende honden moesten weglokken van hun kroost. Tenminste één jong schijnt het gered te hebben en in juli vertrokken de vogels naar elders. Hopelijk hebben ze er geen recreatieneurose aan overgehouden, maar intussen wordt het hoog tijd iets te doen tegen verschillende van de genoemde categorieën rust-verstorende en heidevernietigende activiteiten; maak anders van de heide maar een kampeerterrein met een race-circuitje er omheen, dan hebben anderen dan natuurgenieters er nog iets aan!

Een enkel woord nog, gewijd aan een nog niet genoemd gebied, de Eempolders: een uniek en landschappelijk zeer fraai poldergebied met enkele ruigere plekken, hier en daar een kleine plas met rietbegroeiing, en een ruime horizon; een gebied met enkele Zwanebloemen in een slootkant en soms wat schorre kikkerstemmen; een gebied, waarin de VWG ook activiteiten ontplooit; zomaar wat waarnemingen uit de eerste helft van het vorig jaar: Buizerd en Ruigpootbuizerd, Roerdomp en Ransuil, Blauwe kiekendief en Grauwe gans, Goudhaantje en Purperreiger, Kramsvogel en Spotvogel, Rietzanger, Kleine karekiet, Kemphean, Tureluur en de Grutto natuurlijk!

Op 11 augustus wordt in Zuidelijk Flevoland een aanzienlijk aantal Lepelaars waargenomen in de grote plas, die zich uitstrekt van even voorbij het gemaal de Blocq van Kuffeler tot aan de Knardijk; aan de Kuffelerse kant zo'n zestig en in de Knardijkse hoek een goed zeventig. In het laatstgenoemde gedeelte is wat meer begroeiing en hier staan de meeste vogels op een uitgestrekte landtong, waarbij sommige achter lage struikjes gedeeltelijk schuilgaan. Er zijn jonge dieren bij met zwartgevingerde vleugels en lichtroze snavels; enkele onder hen hebben donkerroze vlekken op de ondervleugels, klaarblijkelijk merktekens, aangebracht door beroepsvogelaars. Er is sprake van dat genoemde plas de status van natuurreservaat zal gaan krijgen; ik hoop het van harte. Maar ook de plas net vóór de Blocq van Kuffeler verdient dit predikaat, want ook daar valt veel moois te genieten, getuige het volgende:

Op de 26e van diezelfde maand zweven boven en in de omgeving van de plas nogal wat Bruine kiekendieven, soms wel een tiental; een wijfje blijft met afhangende poten klapwiekend staan boven een in zeer ondiep water zwemmende solitaire taling, die er evenwel in slaagt, steeds weer onder de grijpgrage klauwen weg te duiken, tot de kiek door de wind en eigen vleugelslagen uit de koers raakt en de taling een ogenblik rust krijgt. Het spelletje op leven en dood herhaalt zich echter, de grote grijpvogel krijgt het eendje te pakken gebruikt het plompverloren als landingsplaats en blijft er vervolgens minutenlang bovenop staan! Eendje dood - van de schrik - denk je dan; maar op het moment, dat de roofvogel opstijgt geeft de taling een voor zo'n diertje ontzagwekkende ruk en maakt zich, zoals dat in voetbalterminologie heet, schitterend vrij! Het talinkje blijft kalmpjes op de plaats des onheils rondslobberen en zijn belager ziet af van talingbout; tenminste, voor het moment.

Wanneer enige tijd later een andere kiekendief hetzelfde probeert bij een alleenzwemmende Wilde eend gelukt :t hem met één klauw te enteren; wanneer hij echter wil opstijgen, rukt ook deze eend zich los en zwemt ongemoeid verder. Aan het bovenstaande valt een reeds vaker getrokken conclusie te verbinden: gezonde en sterke prooidieren ontkomen heel vaak aan hun natuurlijke vijanden; een gevangen prooi, zeker van een wat grotere en daardoor vaak tragere roofvogel, is niet zelden zwak, ziek of al gestorven, hetgeen later op de middag nog wordt bevestigd door een Bruine kiekendief, die rondvliegt met een dode eend in zijn klauwen. Een en ander toont wel de nuttige opruimfunctie van onze stootvogels aan, en ook, dat het verschalken van de dagelijkse hap nog niet altijd zo'n eenvoudige zaak is.

Begin september in dezelfde plas een waarneming van een fouragerende Casarca een vrij donker exemplaar met een donkergrijze kop, lichte nek en bijna witte snavelbasis; bergeend-achtig slobbert de vogel in ondiep water naar voedsel. Ook is daar een mannelijke Steltkluut aanwezig aan de rand van een groep gewone Kluten; deze waadvogel is beweeglijker en zwijgzamer, stapt met grote bedachtzame passen door het water en pikt hier en daar met de snavel zijn voedsel daaruit; gewone Kluten fourageren anders, namelijk door middel van de bekende maaibewegingen van de snavel door het water, waarbij onder andere kreeftachtigen worden buitgemaakt.

September - oktober: vogeltrek! Vele VWG-leden trekken op naar diverse plaatsen in het Gooi en omgeving, tellen de waargenomen vogels en stellen uitgebreide tellijsten samen, die soms aanzienlijke hoeveelheden en vele soorten bevatten. Overal heerst activiteit, ook op de Bussumer- en Westerheide, waar tijdens de vroege morgenuren groepjes Huis- en Boerenzwaluwen, Tapuiten, Vinken en Kneuen, leeuweriken, kwikstaarten, Kieviten en Graspiepers, in bonte mengeling van vlucht en geluid, stil aan worden gevolgd door zwermen Kramsvogels en Koperwieken, een enkele Sperwer, overvliegende ganzen, wat Goudplevieren, Kepen, Sijzen en Bonte kraaien. Op die heide doet zich in de periode van 22 oktober tot en met 1 november iets merkwaardigs voor: ten zuidoosten van de Aardjesberg zijn 's morgens vroeg vrijwel steeds Korhoenders aanwezig, in aantallen die variëren van 4 tot 7 hanen en 2 tot 6 hennen. Twee hanen hebben gedurende die periode drukker gebaltst dan ik ooit in het voorjaar zag en één haan had het bijzonder druk, daar hij voortdurend met opgestoken staart en afhangende vleugels achter het vrouwelijk schoon aankuierde. Bij de balts maken de hanen de bekende nies- en koergeluiden, lopen rond in halve of hele cirkels of in rechte lijn, terwijl ze soms vleugelklappend opspringen; het is een verrukking, dit edelwild der Gooise heide bezig te zien.

Het jaar spoedt ten einde, korte dagen en lange nachten wisselen elkaar af; twee tochten worden nog gemaakt in het Ankeveens- Loenderveens - Loosdrechts plassengebied en de Vechtstreek, een landschap, dat ook 's winters van een onbeschrijflijke schoonheid is; met zijn gele rietkragen en kale knotwilgen langs de sloten, zijn wijdse plassen en ontoegankelijke moerasbossen, met daarboven heldere vleskouluchten of grijze mistflarden; en natuurlijk vogels: Dodaarsjes in de Vecht, Brilduikers, Grote en Middelste zaagbekken, Nonnetjes en Futen op de plassen, Blauwe kiekendief en Buizerd boven riet en moerasbos, overvliegende ganzen en Kleine zwanen, Koperwieken en Kramsvogels in de weiden, zwermen Sijzjes, Vinken, Kepen en Putters aan het eind van het Bergsepad, enkele Baardmannetjes in het riet dichtbij Nederhorst den Berg; en in het Kortenhoeftse moerasbos sluiten een Klapekster en een reegeit de waarnemingslijst van het jaar af.

S.H.Poelstra

VELDWAARNEMINGEN

Samenstelling: Aart Bode.

Fuut	34 ex.	2-2	Ankeveens plassengebied	CJN-Bussum
(baitsend)	2 ex.	10-2	Loenerveense Plas	A.Bode
(2 baitsend)	12 ex.	20-2	Funtus	Fam. Heise
Roodhalsfuut	2 ex.	15-1	Bergsepad	R.v.Poelgeest
Dodaars	15 ex.	19-1	Vecht Uitermeer-Vreeland	Soete/Jonkers
	14 ex.	19-1	Loodijk, Ankeveen	idem
	8 ex.	10-2	Overmeer, de Nes	R.v.d.Poel
Roerdomp	1 ex.	25-12	Eempolder t.N.v.d.Vaart	J.Klein
	1 ex.	19-1	idem	S.Poelstra
Kleine zwaan	6 ex.	31-12	Het Hol	idem
	16 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
Grauwe gans	285 ex.	2-1	tot 2-3 door verschillende waarnemers in het Gooi overvliegend aangetroffen.	
Kolgans	14 ex.	6-1	Schaep en Burgh overvl. N.	P.vd.Poel
	± 125 ex.	20-1	Tienhovenskanaal ZW-NO	Fam. Heise
	± 400 ex.	3-2	Hilv.Meent ten Z. Naardermeer	P.vd.Poel
Rietgans	17 ex.	19-1	Noordpolder te Veen	Poelstra/vd.Poel
	± 300 ex.	27-1	Hilv.Meent ten Z. Naardermeer	idem
	± 200 ex.	3-2	idem	idem
Wilde eend	925 ex.	10-1	's-Gravelandse Landgoederen	R.v.Poelgeest
	134 ex.	14-1	Oppad Complex	idem
	170 ex.	14+15-1	Kortenhoef-Westzijde	idem
	315 ex.	21-1	Eempolders	idem
Krakeend	1 ex.	2-2	Ankeveen	idem
Pijlstaart	19 ex.	19-1	Horn en Kuyerpolder	Jonkers/de Soete
	1 ex.	10-2	Laarder Wasmeer	Fam. Heise
Smient	15 ex.	10-2	Westel. Breukelerveense Kooi	P.vd.Poel
Wintertaling	8 ex.	15-1	Kortenhoef Westzijde	R.v.Poelgeest
	14 ex.	21-1	Eempolder Huizen-Eemmond	idem
Slobeend	1 vr.	27-1	Dammerkade	Pvd.Poel
Bergeend	2 ex.	15-1	Vecht Vreel.-Ned.den Berg	R.v.Poelgeest
	5 ex.	27-1	Oud-Naarden	H.Dieperink
Kuifeend	180 ex.	21-1	Eemmeer Huizen-Eemmond	R.v.Poelgeest
	170 ex.	2-2	Ankeveense Plassen/Spiegel-polder	CJN-Bussum/R.v. Poelgeest
Tafeleend	40 ex.	21-1	Eemmeer Huizen-Eemmond	R.v.Poelgeest
	52 ex.	10-2	Laarder Wasmeer	Fam. Heise
	± 30 ex.	10-2	Stille Plas	P.vd.Poel
Brilduiker	15 ex.	2-2	Ankev.Plassengebied	CJN-Bussum/v.Poelgeest
	13 ex.	3-2	Loenerveense Plas	P.vd.Poel
	2 m.+ 7 vr.	10-2	idem	A.Bode
Eidereend	5 juv.	12-1	Brug Muiderberg	Guldemond
Grote zaagbek	155 ex.	21-1	Eemmeer Huizen-Eemmond	v.Poelgeest
	3 ex.	19-1	Horstermeerpolder	Jonkers/de Soete
	2 m.	1-2	Gooimeer Magdalena	P.vd.Poel
	7 vr.	2-2	Stichts Ankev.Plassen	CJN-Bussum/v.Poelgeest
Nonnetje	37 ex.	31-12	tot 10-2 West.Plassengebied	vd.Poel/v.Poelgeest/Poelstra/Guldemond
	9 ex.	21-1	waarvan 6 op Eemmeer en 3 vr. op wiel in Eempolder.	v.Poelgeest
Buizerd	19 ex.	31-12	tot 24-2 in Westelijk weidegebied	
	18 ex.	31-12	tot 24-2 in de Gooise Landgoederen en Bossen	
	4 ex.	21-1	in de Eempolder. Hiermee vat ik 30 waarnemingen samen, waarin ik met de duidelijk dubbele waarnemingen rekening heb gehouden.	
Ruigpootbuizerd	1 ex.	30-1	Naarderbos	R.v.Poelgeest
Sperwer	6 ex.	4-1	tot 10-2 in westelijk weidegebied etc.	
	3 ex.	4-1	tot 10-2 in de Gooise Landgoederen en bossen.	

Bruine kiekendief	1 ex.	2-2	Ankeveense Blijkpolder	CJN-Bussum/ R.v.Poelgeest
Blauwe kiekendief	1 vr.	31-12	Horstermeerpolder	S.Poelstra
	1 ex.	15-1	Kortenhoef Westzijde	R.v.Poelgeest
	1 mn.)	19-1	Eempolder-Noord	Poel/Poelstra
	1 vr.)			
	2 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
	1 ex.	2-2	Ankeveen Dammerkade	idem
Torenvalk	11 ex.	21-1	Eempolders	idem
Korkoer	1 mn.	22-2	Westerheide bij rustgebied	H.Dieperink
Patrijs	8 ex.	7-1	Oostdijk Naarden	P.vd.Poel
	10 ex.	18-1	Tussen Zand- en Oostdijk	J.Klein
	8 ex.	30-1	Naarden Vuilnisbelt	R.v.Poelgeest
Waterral	6 ex.	15-1	Kortenhoef Westzijde	idem
Waterhoen	421 ex.	10-1	Alle landgoed 's-Graveland	idem
Meerkoet	223 ex.	10-1	idem	idem
	209 ex.	14-1	Oppad-complex	idem
	570 ex.	15-1	Vecht Nederh.den Berg-Vreeland	idem
	706 ex.	21-1	Eem, Eemmeer Huizen-Eemmond + Polder	
Kievit	4 ex.	13-1	Vecht Nigtevecht-Vreeland	J.Guldemon
	15 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
	14 ex.	10-2	Ten Z. vliegveld Hilversum	C.de Rooy
	ca. 40 ex.	24-2	idem	idem
Wulp	ca. 200 ex.	21-1	Eemmeerdijk bij Raboes	R.v.Poelgeest
	ca. 60 ex.	26-1	Eempolder-Noord bij reserv.	P.vd.Poel
Grote mantelm.	5 ex.	19-1	Vecht bij Vreeland	D.A.Jonkers/ H.de Soete
Stormmeeuw	37 ex.	10-2	't Hol, Kortenh.plas., Bergsepad A.Bode	
Kokmeeuw	ca. 300 ex.	11-2	Fourag.in land Oud-Loosdrecht	Fam. Heise
	ca. 250 ex.	27-2	Hilv.Kanaal weiland 's-Gravelbrug	idem
Holenduif	1 ex.	19-1	Horstermeerpolder	D.A.Jonkers/ H.de Soete
Ransuil	1 ex.	30-1	Ceituurbaan Bussum	P.vd.Poel
Bosuil	1 ex.	21-1	Witte Kruislaan, Hilversum	idem
IJsvogel	1 ex.	5-1	Gooilust	S.H.Poelstra
	1 ex.	27-1	Googh	P.vd.Poel
	1 ex.	3-2	Ankeveensepad	idem
	1 ex.	10-2	Breukelen over Vecht vliegend	idem
Groene specht	1 ex.	27-1	Achter LTS Kerkelanden	A.Bode
	1 ex.	8-2	Randweg Bussum	P.Lips
	1 ex.	27-2	Westerheide in rustgebied	A.Bode
Oeverpieper	1 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
Gr.gele kwikstaart	1 ex.	10-2	Vecht Breukelen	P.vd.Poel
Witte kwikstaart	1 ex.	19-1	Horn en Kuyerpolder	D.A.Jonkers/ H.de Soete
Klapekster	1 ex.	3-2	Kromme Rade	P.vd.Poel
Spreeuw	ca. 3000 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
Kauw	ca. 500 ex.	6-1	Moerasbossen Nw-Loosdrecht	C.de Rooy
	30 ex.	30-1	Kastanjevijver	Fam. Heise
	ca. 70 ex.	3-2	Mauvezand Blaricum	H.Dieperink
Roek	3 ex.	18-1	Tussen Zand- en Oostdijk	J.Klein
	4 ex.	19-1	Noordpolder te Veen	Poelstra/ vd.Poel
	6 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
Bonte kraai	3 ex.	4-1	's-Gravelandse Vaartweg (De Heise's hebben hier in geen jaren Bonte kraaien gezien.)	Fam. Heise
	6 ex.	10-2	Tienhovenskanaal	P.vd.Poel
Heggemus	4 ex.	7-2	Koningsl.-Waldeckl. Bussum	P.Lips
Merel zingend !	1 ex.	22-1	Eikbosserweg, Hilversum	Fam. Heise
Koperwiek	ca. 2500 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
Zanglijster	1 ex.	13-2	Larixlaan, Hilversum (le zang)	Fam. Heise

Grote lijster	1 ex.	19-1	Horstermeerpolder	D.A.Jonkers/ H.de Soete
	2 ex.	27-1	Ankeveensepad (<u>één zingend !</u>)	P.vd.Poel
	3 ex.	28-1	tot 4-2 Flevol.+Huizerstr.weg	idem
	1 ex.	10-2	Heidebloem (<u>zingend !</u>)	Fam. Heise
Kramsvogel	ca. 80 ex.	7-1	Berensteinseweg	idem
	ca. 500 ex.	21-1	Eempolder	R.v.Poelgeest
Matkop	3 ex.	6-1	Laapersheide	A.de Later
	1 ex.	14-1	Oppad-complex	R.v.Poelgeest
	1 ex.	24-2	Bikbergerbos	H.Dieperink
Kuifmees	1 ex.	20-2	Steenakker, Blaricum	idem
Zwarte mees	1 ex.	23-1	Mouwtje, gem. Bussum	L.F.Rijnja
	1 ex.	9-2	Jagerspad, Laren	H.Dieperink
	2 ex.	16-2	Mauvezand, Blaricum	idem
Staartmees	30 ex.	14-1	Kortenhoef-Westzijde	R.v.Poelgeest
	12 ex.	23-1	Spanderswoud	A.Bode
	5 ex.	27-1	Eikbosserweg, Hilversum	Fam. Heise
	6 ex.	28-1	Bij nieuwe TV-toren, Hilvers.	H.Dieperink
	10 ex.	1-2	Jagerspad, Laren	idem
Baardmannetje	2 ex.	31-12	Rietland-Horstermeerpolder	Poelstra
Boomkruiper	1 ex.	3-1	Tuin wernerlaan	J.Ekelmans
	1 ex.	19-1	Horstermeerpolder	D.A.Jonkers/ H.de Soete
	1 ex.	19-1	Hinderdam bij Nederh.den Berg	idem
	1 ex.	11-2	Steenakker, Blaricum	H.Dieperink
	2 ex.	16-2	Mauvezand, Laren	idem
	2 ex.	24-2	Jagerspad, Laren	idem
Vink	ca. 140 ex.	20-1	Fouragerend lags Tienh.kanaal	Fam. Heise
Keep	ca. 80 ex.	19-1	Joh.Schooderbeeklaan, Bussum	C.Rosier/ L.Redingius
Goudvink	1 paar	27-1	Craillouse Bos	S.H.Poelstra
	1 paar	10-2	Bij Anna's Hoeve	Fam. Heise
	2 vr.	23-2	Omgeving Catslaan, Blaricum	H.Dieperink
	3 ex.	26-2	Bos Zonnestraal	C.de Rooy
Appelvink	1 ex.	17-1	Gooilanseweg, Bussum	C.Rosier
Groenling	23 ex.	19-1	Cort v.d.Lindenl. Naarden	L.F.Rijnja
	15 ex.	22-1	Eikbosserweg, Hilversum	Fam. Heise
	22 ex.	27-2	idem (op voerplank)	idem
Sijs	ca. 1200 ex.	14-1	tot 10-2 Weide- en Plassengebied ten westen van Hilversum. Twee onafhankelijke tellingen op verschillende dagen !	
	186 ex.	10-1	tot 24-2 In Gooise bossen en landgoederen. Hiermee vat ik 20 waarnemingen samen van 7 vogelaars.	
Putter	ca. 50 ex.	20-2	Westerheide Hilversum	S.H.Poelstra
	ca. 125 ex.	25-2	Kromme Rade	Fam. Heise
	64 ex.	9-1	tot 10-2 door 4 waarnemers 14 x gezien	
Rietgors	1 vr.	19-1	Horn en Kuyerpolder Nederh. den Berg	D.A.Jonkers/ H.de Soete.

Ik heb geprobeerd om meer dan 400 waarnemingen naar eer en geweten te sorteren op belangrijkheid voor de lezers én voor de inzenders. Sommige leden storen zich aan het vermelden van bijvoorbeeld een Kuifleeuwerik of een andere vogel die je gemakkelijk tegen het lijf loopt. Maar ik vind het vooral voor onze nieuwe leden van veel belang dat ze in deze rubriek óók kunnen zien waar ze deze voor de hand liggende vogels dan wel kunnen ontmoeten. En laten we wel zijn, het is voor een beginnend vogelaar toch ook leuk om een waarneming terug te zien in ons lijfblad. Bovendien zouden wij best eens wat meer aandacht kunnen besteden aan vogels als mussen, Spreeuwen, kraaien, Eksters, maar ook...aan Kuifleeuweriken. Waarom gaan we daar niet eens een onderzoekje van maken ? Vrienden, veel genoeg toegewest bij het observeren van 'grote' en 'kleine' vogels.

WATERHOENTELLING 1974 IN HET GOOI, VECHTPLASSEN- EN EEMPOLDER

Een jaarlijks vast punt van het programma van de subgroep Avifauna, is de waterhoentelling.

Deze werd dit jaar uitgevoerd op 19 en 20 januari.

Een aantal tellers was op die data niet beschikbaar en telde daarom in de voorafgaande week.

Het was nu voor de derde keer dat alle in het Gooi en omstreken overwinterende waterhoentjes werden geteld.

Evenals de voorgaande jaren kregen de deelnemers het verzoek in ieder geval aantekeningen te maken van aanwezig waterwild, roofvogels, zwarte-en bonte kraaien, roeken en deze zo mogelijk uit te breiden met andere soorten. Deze waarnemingen worden in een apart verslag vermeld.

De zachte winter zal geen noemenswaardige invloed hebben gehad op de aantallen overwinterende vogels. Als enige koude-inval kan genoemd worden de vorstperiode eind november-begin december.

Tijdens de periode waarin de vogels werden geteld, schommelden de temperaturen tussen de 5 en 8 graden C. Op 19 januari bijv. lag de temperatuur rond de 8 graden C., waaide er een matige noordwestenwind en scheen de zon aan een licht tot half bewolkte hemel.

In de methode van tellen werden geen veranderingen aangebracht. De 30 terreinen die voor de telling in aanmerking kwamen werden per boot, fiets of te voet bezocht.

Ook de indeling in biotopen bleef onveranderd. Ter verduidelijking volgt hier nogmaals de lijst waarop deze staan aangegeven. Elke teller kon met behulp hiervan noteren in welk terrein hij de waterhoenen had gezien.

1. weilanden, graslanden en grote gazons;
2. bouwland, kwekerijen en kleine tuinen;
3. boomgaarden;
4. modder- of slikterreintjes;
5. rietcomplexen of randen;
6. diversen.

Na verwerking van alle gegevens, het elimineren van dubbeltellingen en vergelijking van alle terreinen die, hoewel reeds in de voorgaande week geteld, door een aantal medewerkers later nog eens werden gecontroleerd, bleken in totaal 3100 waterhoentjes te zijn waargenomen. In 1972 waren dit er 2102; in 1973: 2881.

Uitgezet over de drie jaren voor de verschillende gebieden verschijnt het volgende beeld:

Tabel 1

	1972	1973	1974
Vechtplassen	773	1403	1534
Het Gooi	1313	1344	1522
Eempolder	16	134	44

Leden van de jeugdbonden voor natuurstudie die het dijkvak Muiderberg-Lelystad-Haven- Lage Knarsluis van de polder Zuidel. Flevoland telden, namen slechts 1 waterhoen waar (1973: 21 exemplaren).

Nadere gegevens over de tellingen van andere jaren zijn te vinden in: Korhaan 1972 no. 3 en Korhaan 1973 no. 2.

Bij een groot deel van de waarnemers heerste de indruk dat zij minder waterhoentjes hadden dan in andere jaren.

De verschuivingen zijn af te lezen uit tabel 3:

Gunstige weersomstandigheden kunnen ertoe hebben bijgedragen dat bij een deel van de groepen een aantal exemplaren zich had afgescheiden en op plaatsen zat waar zij niet waren te zien.

De aantallen bleven in januari vrij constant. In het Vechtplassen gebied werden op 10-1, 13-1, 15-1 en 19-1 op een aantal plaatsen dezelfde groepen en aantallen waargenomen.

Doordat de meeste tellers in dezelfde gebieden werkten als voorgaande jaren, konden zij constateren dat op de plaatsen waar zij in die jaren fouragerende dieren waarnamen, dit ook nu weer het geval was.

Op de 's-Gravelandse landgoederen waren 537 exemplaren aanwezig.

Rond Loosdrecht 516 exemplaren. De waargenomen dieren rond Loosdrecht bleken een voorkeur te hebben voor goed aangelegde ruime caravanparken.

Kleine gazons rond caravans werden gemeden. Voor het hele onderzochte gebied gold dat weilanden, graslandjes of gazons van voldoende omvang in trek waren. Wanneer er rietcomplexen in de buurt waren was de combinatie voedsel-dekking rond. Drassige weilandranden vormden geen beletsel, natte gedeelten wel.

In de terreinen van het Laarder Wasmear werden geen waterhoentjes gesignaleerd, in tegenstelling tot het aanliggende vijvercomplex van Anna's Hoeve. Hier werden 20 exemplaren gezien, die tussen het brood fourageerden dat door het publiek werd gevoerd.

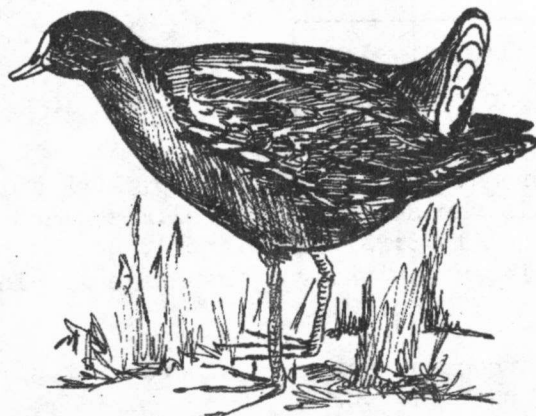
Binnen het raster van het Hilversums Wasmear werden eveneens geen waterhoentjes gezien. Ter controle werd dit terrein 3 x geteld.

Ruim 83 % van de waterhoentjes werd fouragerend waargenomen, de rest vrijwel allen zwemmend.

In feite zullen veel van de zwemmende exemplaren ook aan het fourageren zijn geweest. Bij nadering van mensen plegen zij nogal eens in het water te gaan om vervolgens in de dekking weg te kruipen.

De bouwweg t.b.v. de woningbouw op de Hilversumse Meent ruïneerde de plaats waar in het verleden 100-140 exemplaren fourageerden. Een deel ervan werd in de omgeving teruggevonden.

De conclusie die uit deze en voorgaande tellingen getrokken kan worden is, dat de waterhoentjes die overwinteren zich langs de randen van het Vechtplassengebied en het Gooi ophouden en dat hun aantal minimaal rond de drieduizend vogels ligt. Binnen het Gooi in de parkvijvers e.a. geschikte biotopen beperkt zich dit tot enkele tientallen. De Eempolders zijn als overwinteringsgebied niet van belang.

Tabel 2

Gebied	Categorie	Aantal waarnemingen	Aantal waterhoentjes	Grootste groep	Gemiddelde grootte per groep
Vechtplassen	1	117	1305	49	11,2
	2	22	138	23	6,3
	3	-	-	-	-
	4	-	-	-	-
	5	10	69	23	6,9
	6	10	22	6	2,2
	Totaal	159	1534	-	9,6
Het Gooi	1	74	1158	70	15,6
	2	7	28	9	4
	3	1	6	-	-
	4	5	73	27	14,6
	5	18	125	32	6,9
	6	28	132	18	4,7
	Totaal	133	1522	-	11,4
Eempolder	1	6	32	8	5,3
	2	1	12	-	-
	3	-	-	-	-
	4	-	-	-	-
	5	-	-	-	-
	6	-	-	-	-
	Totaal	7	44	-	-

Tabel 3

Grootte van de groep	Aantal waarnemingen			Totaal
	Vecht- plassen	Het Gooi	Eempolder	
1-10	105 (94)	87 (78)	6 (19)	198 (179)
10-25	39 (42)	29 (30)	1 (4)	69 (76)
25-50	14 (4)	9 (8)	- (-)	23 (12)
50-75	- (5)	6 (5)	- (-)	6 (10)
75-100	1 (-)	2 (1)	- (-)	3 (1)
	159 (145)	133 (122)	7 (23)	299 (278)

De realisatie van deze waterhoentelling was mogelijk door de medewerking van: mej. C.Cohen, W.E.Cohen, N.J.Dwars, A.Guldemond, J.Harder, mevr. A.G.Hartlief, G.Heise, mevr. M.W.Heise-Schipper, W.vd.Hijden, P.Honing, D.A.Jonkers, J.Klein, J.Koel, mevr. L.Last, A.de Later, R.Moolenbeek, P.vd.Poel, B.v.Poelgeest, S.Poelstra, D.M.J.Ras, mevr. H.W.Reddingius-Schreuder, L.F.Rijnja, F.Rijnja, C.de Rooy, P.Schoorl, H.de Soete, J.Taapken, mej. K.Vervoort, P.Vos en de CJN, KJN en NJN afdelingen uit het Gooi.

VOGELWAARNEMINGEN TIJDENS DE WATERHOENTELLINGEN

Het nu volgende verslag is nogal uitgebreid. Het beoogt een weergave te zijn van de soorten die werden genoteerd door de deelnemers aan de waterhoentelling.

Van het waterwild, de roofvogels en kraaien maakten vrijwel alle deelnemers aantekeningen. Deze zijn het volledigst en geven aan welke aantallen van de genoemde groepen in het studiegebied verbleven. Een negental telers nam de moeite om meerdere soorten te noteren; enkelen hiervan legden alle waarnemingen vast. Zij opereerden rond de Vechtplassen en de Vecht.

Men kan zich afvragen wat de zin is van het publiceren van deze lijst. Over het algemeen maakt men tijdens excursies alleen notities van zeldzame soorten, die soms op kaartjes worden gezet en worden opgestuurd. Gegevens van veel voorkomende soorten worden niet of nauwelijks vastgelegd. Het zou prettig zijn wanneer eens wat meer leden hiervan in hun aantekenboekjes aantekeningen maakten, zodat deze, wanneer van een gebied of soort gegevens worden gevraagd, voorhanden zijn. Aantallen per gebied op streeplijsten noteren en doorsturen kan natuurlijk ook.

Wij zijn er van overtuigd dat onderstaande lijst nog veel meer soorten en aantallen zou bevatten als volledige notities waren gemaakt. Het is het overwegen waard om dit bij de volgende waterhoen- of andere telling te doen. Mogelijk ontstaat zo na jaren tevens een beeld van het wintervoorkomen van vogels in ons studiegebied. Enkele zinvolle tellingen die andere aspecten belichten en al enige tijd worden uitgevoerd zijn de herfsttrek- en de veertiendaagse Eempoldertellingen.

Bij het samenstellen van de lijst zijn ter vereenvoudiging soms totalen gemaakt. Als geen waarnemingsdatum staat genoteerd, is dit 19, 20 of 21 januari.

<u>Fuut:</u>	13-1 Gooimeer 2 ex., 21-1 Kortenh.Plassen 16 ex., 15-1 Vecht van Vreeland-Overmeer 7 ex., 15-1 Blijkpolder 43 ex., 19-1 Vecht van Vreeland-Weesp 4 ex., 21-1 Gooimeer 4 ex.
<u>Dodaars:</u>	12-1 Gooimeer 8 ex., 19-1 Eempolder 3 ex., Loodijk 14 ex. Vecht van Vreeland-Weesp 21 ex., Naarden 3 ex., Naarderbos 1 ex., 21-1 Eemmeer 4 ex., Eemmond-Baarn 2 ex.
<u>Blauwe reiger:</u>	Gooi 26 ex., Vechtplassen 11 ex., Eempolder 13 ex.
<u>Roerdomp:</u>	19-1 Nw-Loosdrecht 1 ex., Horstermeer 1 ex., Eempolder 1.
<u>Wilde eend:</u>	Gooi 2026 ex., Vechtplassen 620 ex., Eempolder 123 ex.
<u>Wintertaling:</u>	15-1 Blijkpolder 4 ex., Kotenhoefse Plassen 8 ex., Spiegel- polder 1 ex.
<u>Pijlstaart:</u>	Nederh. den berg 19 ex. overvliegend richting Noord.
<u>Slobeend:</u>	12-1 Gooimeer 5 ex.
<u>Toppereend:</u>	Vecht bij Weesp 1 ex.
<u>Kuifeend:</u>	Gooi 81 ex., Vechtplassen 124 ex., Eemmeer 180.
<u>Tafeleend:</u>	Eemmeer 50 ex., Vecht van Vreeland-Weesp 55 ex., Spiegel- polder 10 ex., Laarder Wasmeer 30 ex.
<u>Brilduiker:</u>	12-1 Eemmeer 7 ex., 13-1 Laarder Wasmeer 1 ex., 15-1 Spie- gelpolder 1 ex., Laarder Wasmeer 2 ex., Vijverpark Bussum- 1 ex., Gooimeer 6 ex., Binnenvest Naarden 7 ex.
<u>Grote Zaagbek:</u>	13-1 Kotenh.Plassen 8 ex., Loodijk richting ZW. 2 ex., Horstermeer 3 ex. richting Z., Naardermeer 3 ex., Eemmeer- 155 ex., Gooimeer 6 ex.
<u>Midd. zaagbek:</u>	Eemmeer 1 ex.
<u>Nonnetje:</u>	13-1 Kortenhoefse Plassen 4 ex., 15-1 Spiegel-polder 11 ex., Eemmeer 9 ex., Kromme Rade 1 ex., Horstermeer 2 ex., Anke- veense Plassen 1 ex., Naardermeer uwateringskanaal 13 ex., Naardermeer 24 ex., Nieuwe Keverdijkse Polder 1 ex.
<u>Bergeend:</u>	12-1 Gooimeer 1 ex.

<u>Grauwe gans:</u>	overvliegend bij Naarden 74 ex.
<u>Kolgans:</u>	Broekerpolder 109 ex., Naardermeer 1 ex., Eemmeer 160.
<u>Rietgans:</u>	Broekerpolder 780 ex., Eempolder 17 ex. overvliegend, Naardermeer 4 ex., Nieuwe Keverdijkse Polder 15 ex.
<u>Gans spec.:</u>	Loodijk 27 ex. richting N., Naarden 308 ex. richting-NW., Horstermeer 100 ex. richting N.
<u>Knobbelzwaan:</u>	Gooi 30 ex., Vechtplassen 49 ex., Eemmeer 6 ex.
<u>Kleine zwaan:</u>	Eemmeer 51 ex. w.o. 12 juv.
<u>Zwaan spec.:</u>	12-1 Gooimeer 4 ex.
<u>Buizerd:</u>	Gooi 10 ex., Vechtplassen 7 ex., Eempolder 12 ex.
<u>Sperwer:</u>	„ 3 „ „ 3 „ „ -
<u>Blauwe kiekendief:</u>	„ 1 „ „ 2 „ „ 2 „
<u>Torenvalk:</u>	„ 24 „ „ 3 „ „ 20 „
<u>Patrijs:</u>	Oostermeent Huizen 4 ex., Naardermeent 10 ex.
<u>Fazant:</u>	op diverse plaatsen waargenomen.
<u>Waterral:</u>	13-1 Blijkpolder 6 ex.
<u>Waterhoen:</u>	zie verslag.
<u>Meerkoet:</u>	Gooi 1565 ex., Vechtplassen 2604 ex., Eempolder 368 ex. Gooimeer 290 ex., Eemmeer 366 ex.
<u>Kievit:</u>	Horstermeer 38 ex.
<u>Zilverplevier:</u>	Eempolder 1 ex.
<u>Wulp:</u>	Eempolder 6 ex.
<u>Grote mantelmeeuw:</u>	12-1 Gooimeer 14 ex., Horstermeer 1 ex., Loodijk 1 ex., Nederh.den Berg 5 ex.
<u>Zilvermeeuw:</u>	Gooi 8 ex., Vechtplassen 41 ex., Eempolder niet geteld.
<u>Stormmeeuw:</u>	„ 54 „ „ 197 „ „ idem
<u>Kokmeeuw:</u>	„ 1280 „ „ 1728 „ „ idem
<u>Holenduif:</u>	Horstermeer 1 ex., Noordpolder te Veen 50 ex. richt.W.
<u>Houtduif:</u>	Gooi 336 ex., Vechtplassen 210 ex., Eempolder niet get.
<u>IJsvogel:</u>	Naardermeer 1 ex.
<u>Grote bonte specht:</u>	12-1 Oud-Valkeveen 3 ex., Gooiersgracht Blaricum 1 ex., Eendekooi Tienhoven 1 ex.
<u>Zwarte specht:</u>	Oud-Valkeveen 1 ex.
<u>Veldleeuwerik:</u>	Nw.Loosdrecht 50 ex., Horstermeer 44 ex., Nieuwe Keverdijkse Polder 3 ex., Hilv.Meent 3 ex., Hornpolder 1 ex. Horstermeer 10 ex., Nw.Keverdijkse Polder 1 ex., Hornpolder 1 ex., Floris V weg, Holl.Rading 1 ex.
<u>Graspieper:</u>	
<u>Witte kwikstaart:</u>	Vecht bij Nigtevegt 1 ex.
<u>Groegale kwikstaart:</u>	Vecht bij Weesp 1 ex., Horstermeer 1 ex.
<u>Klapekster:</u>	Kromme Rade 1 ex., Naardermeer 1 ex.
<u>Wintekoning:</u>	Vecht Vreeland-Weesp 3 ex., Naardermeer 1 ex., Loodijk-1 ex., Eendekooi Tienhoven 1 ex.
<u>Heggemus:</u>	Vecht bij Hinderdam 1 ex., Nederh.den Berg 2 ex., Vreeland 1 ex., Eendekooi Tienhoven 1 ex.
<u>Grote lijster:</u>	Horstermeer 1 ex. zingend.
<u>Kramsvogel:</u>	Ankeveen 1 ex., Hornpolder 24 ex., Horstermeer 43 ex., Eendekooi Tienhoven 3 ex., Floris V weg Holl.Rading 3 ex.
<u>Koperwiek:</u>	Nw.Loosdrecht 25 ex., Vecht vreeland-Weesp 12 ex., Horstermeer 65 ex., Ankeveen 2 ex., Vreeland 18 ex.; Eendekooi Tienhoven 5 ex.
<u>Roodborst:</u>	Vecht Vreeland-Weesp 2 ex.
<u>Zwartkop:</u>	Kortenhoefse Polder 14-1 1 ex.
<u>Koolmees:</u>	Vecht Vreeland-Weesp 28 ex., Horstermeer 2 ex., 's-Graveland 3 ex. Loodijk 3 ex.
<u>Pimpelmees:</u>	Vecht Vreeland-Weesp 8 ex., Loodijk 1 ex., Horstermeer 1.
<u>Matkop:</u>	Floris V weg Holl.Rading 1 ex.
<u>Staartmees:</u>	Nederh.den Berg 4 ex.
<u>Baardmees:</u>	Ankeveense Plassen 2 ex.
<u>Boomkruiper:</u>	Vecht bij Uitermeer 1 ex., Horstermeer 1 ex.
<u>Rietgors:</u>	Vecht Nederh.den Berg 1 ex.
<u>Groenling:</u>	Loodijk 17 ex.

<u>Putter:</u>	Loodijk 3 ex., omgeving Naardermeent 3 ex., Naardermeer 3 ex., Ankeveen 2 ex., Gooyersgracht Blaricum 2.																		
<u>Kneu:</u>	's-Graveland 7 ex.																		
<u>Goudvink:</u>	Capitten Blaricum 3 ex.																		
<u>Sijs:</u>	Vechtplassen 273 ex., Gooi 60 ex.																		
<u>Vink:</u>	's-Graveland 1 ex., Uitwateringskanaal Naardermeer 4 ex. Loodijk 2 ex., Broekerpolder 2 ex.																		
<u>Keep:</u>	Loodijk 5 ex., Eendekooi Tienhoven 2 ex.																		
<u>Huismus:</u>	Overal waargenomen bij de bebouwingen.																		
<u>Ringmus:</u>	Hornpolder 1 ex.																		
<u>Spreeuw:</u>	Werd overal waargenomen, totale opname slechts 120 ex.																		
<u>Zwarte kraai:</u>	<table border="0"> <thead> <tr> <th>Gooi</th> <th>Vechtplassen</th> <th>Eempolder</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>784</td> <td>65</td> <td>187</td> </tr> <tr> <td>154</td> <td>13</td> <td>223</td> </tr> <tr> <td>26</td> <td>-</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>55</td> <td>9</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>13</td> <td>1</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	Gooi	Vechtplassen	Eempolder	784	65	187	154	13	223	26	-	12	55	9	3	13	1	1
Gooi	Vechtplassen	Eempolder																	
784	65	187																	
154	13	223																	
26	-	12																	
55	9	3																	
13	1	1																	
<u>Bonte kraai:</u>																			
<u>Roek:</u>																			
<u>Ekster:</u>																			
<u>Vlaamse gaai:</u>																			

D.A.J.

RESULTATEN VAN DE ROOFVOGELTELLING 1974

Inleiding:

Evenals in februari 1973 en februari 1972 werden alle roofvogels en uilen geteld, die zich ophielden in de polders langs de randmeren van Kampen tot Muiden alsmede in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland (zie ook KORHAAN 1972 no. 6 pp.3 en KORHAAN 1973 no.7 pp. 3).

Het ligt in de bedoeling deze telling nog enkele jaren te continueren om op deze wijze uit te zoeken hoe groot de betekenis is voor het wintervoorkomen van roofvogels.

Telgebieden:

De indeling van de telgebieden bleef gelijk aan die van voorgaande jaren. In de polder Mastenbroek en de Noordoostpolder werd geen telling uitgevoerd. Deze werden in 1973 geteld om na te gaan of er in verband met de grote muizenrijkdom in eerstgenoemde polder verplaatsingen hadden plaatsgevonden die de telling in de andere terreinen konden beïnvloeden.

Weersomstandigheden:

Op de eerste dag was de wind zwak en kwam uit Zuid West, de zon scheen de hele dag aan een licht-onbewolkte hemel. Temperatuur: 8 - 9 ° C.

De tweede dag zette op dezelfde wijze in, al was het dan aanzienlijk kouder (± 4° C) en waaide er nu een zwakke wind uit Zuidoost-Oost.

Tegen 12 uur trok de bewolking samen en vormde zich een mist, die soms het zicht tot 100 meter beperkte. Later trok deze weer enigszins op. De hierdoor ontstane situatie werd ondervangen door meer en langer te stoppen en gebruik te maken van opklaringen.

Resultaten:

Traject	Buizerd	Ruigpoot- buizerd	Blauwe kiek.	Bruine kiek.	Torenvalk	Havik
I	4	-	-	-	3	-
II	15	-	-	-	5	1
III	5	-	-	-	15	-
IV	35	1	2	2	34	-
V	5	-	-	-	3	-
VI	10	2	37	-	45	-
VII	32	-	1	-	41	-
VIII	11	-	16	-	36	-
IX	6	-	80	2	76	-
tot.	123	3	136	4	258	1

Traject	Sperwer	Smelleken	Velduil	Ransuil	Steenuil	Totaal
I	-	-	-	-	1	8
II	2	1	-	-	-	24
III	-	-	-	-	-	20
IV	-	1	1	1	2	79
V	-	-	-	-	-	8
VI	-	1	16	-	-	111
VII	-	-	-	-	-	74
VIII	-	-	-	-	-	63
IX	1	-	7	-	-	172
tot.	3	3	24	1	3	559

Aantekeningen:

Een soort die op de lijst ontbreekt, is de Zeearend. Geen van de tellers in de Flevopolders had er een gezien. Afgaand op mededelingen van diverse waarnemers die de polders regelmatig bezoeken, zouden zich hier 3 exemplaren ophouden. Van de Velduil werden 24 exx. waargenomen. Ongetwijfeld zijn de aantallen die in werkelijkheid aanwezig waren veel hoger geweest. Wij worden hierin gesterkt door twee feiten. Bij het terugrijden op een doodlopende weg tussen geploegde kavels vlogen uit de enigszins met ruigte bedekte slootrand twee exemplaren op. Deze waren op de heenrit niet gezien. Nadat was gestopt en daarna langzaam werd opgetrokken vlogen nog twee uilen op. Op het dijkvak Nijkerk - Harderwijk telden wij drie exemplaren. Er zaten in dit gedeelte echter ca. 30 exemplaren (mond. meded. J. de Lange). Ruim voor de telling merkten zowel vogelliefhebbers als personeel dat in de Flevolanden werkzaam was, op dat het er "stikte" van de roofvogels. Bovendien zouden zeer veel muizen aanwezig zijn.

De tabel geeft aan dat daar 420 roofvogels en uilen werden geteld (1973: 61 en 1972: 268). Het aantal Torenvalken zou de weken voor de telling snel zijn teruggelopen (schrift. meded. J. Taapken). Als mogelijke oorzaak geeft de schrijver aan het zachte weer, waardoor zij aan territoriumvorming gaan denken en op zoek gaan naar een broedplaats. In Zuidelijk Flevoland zijn door ingebruikneming van gronden voor de landbouw een aantal kasten verdwenen. Aan de zijde van het Oostvaardersdiep bleef de situatie onveranderd (mond. meded. B. van Poelgeest). In de "oude" polders op het vasteland werden betrekkelijk weinig roofvogels gezien.

Op één na werden de Buizerden in Zuidelijk Flevoland alle in de polderlangs de randmeren gezien. Mogelijk ligt er verband tussen het op dit moment rijke voedselaanbod en de slaapbossen op de Veluwe. Over het algemeen was het opmerkelijk dat zich boven de geploegde kavels geen roofvogels ophiielden; hele delen van de polders waren hierdoor roofvogelloos. Als er wel roofvogels zijn jagen ze boven de kavelsloten waarlangs nog enige ruijgte is overgebleven en waar verdreven, zoogdieren zich zouden kunnen ophouden.

Aan deze telling hebben de volgende personen hun medewerking verleend:

mevr. E. Blonet-Houillier; J. L. A. Blonet; A. Bode; B. Bokhorst; mej. C. Cohen; W. E. Cohen; R. van Couwelaar; mevr. H. E. Disselkoen-Piepers; mej. P. H. van Donkersgoed; mevr. L. J. Dwars-van Achterbergh; N. J. Dwars; mej. W. Giesenkoch; J. A. Guldemon; mevr. A. C. Hartlief; mevr. M. W. Heise-Schipper; A. G. Heise; D. A. Jonkers; Th. A. Kemper; J. Koel; mevr. C. A. Oosterhuis-Hogenbirk; P. van der Poel; B. van Poelgeest; S. H. Poelstra; H. van der Pol; D. J. M. Ras; mevr. H. W. Reddingius-Schreuder; F. de Roder; mej. H. de Rooij; mej. C. M. T. I. Rosier; L. F. Rijnja; mej. S. Schipper; H. M. Sitters; J. Taapken; H. ten Veen; Y. S. Vogel; P. Vos; I. van Woersem.

D. A. J.

Verklaring der Traject-cijfercodes:

I	Kampen - Elburg
II	Elburg - Harderwijk
III	Harderwijk - Nijkerk
IV	Nijkerk - Laren-nh
V	Naarden - Muiden
VI	Oostelijk Flevoland west
VII	Oostelijk Flevoland oost
VIII	Oostelijk Flevoland noord
IX	Zuidelijk Flevoland

ALLE KOPIJ WORDT NOG STEEDS INGEWACHT OP HET ONDERSTAANDE ADRES:

S I A   S C H I P P E R
S U M A T R A L A A N 33
H I L V E R S U M

Kopij voor de volgende Korhaan dient op 8 mei a.s. aanwezig te zijn.

ONTVANGEN LITERATUUR

Vanellus.org.van de Bond van Friese Vogelwachten, jg.26 no. 11;
Over oude jacht- en vangtechnieken (slot) - Bescherming van wilde ganzen -
Nogmaals de achteruitgang van de Grasmus en de Gekraagde roodstaart - Ameland
wordt de dupe van de energiecrisis - Waarnemingen.

Vanellus, jg.26 no. 12;
Slaaptrek van Scholeksters in Friesland - De Blauwe reiger op de Oude Begraaf-
plaats te Leeuwarden - IJslandse Tureluur in het Noorderleeg - Concentraties
Huiszwaluwen - Waarnemingen - De Doornappel.

Vanellus, jg. 27 no. 1;
Kalkar - Een reiger, die met een lichtbak vist - Waarnemingen - Overzicht
broedparen aan de hand van gevonden nesten in de verschillende wachtgebieden -
Boekbespreking (Goudplevier en Wilstervangst).

De Pieper, mbl. van de VWG Noordhollands Noorderkwartier, jg.12 no. 11;
Het Amstelmeer als overwinteringsgebied voor waterwild.

De Pieper, jg.12 no. 12;
Het Amstelmeer over overwinteringsgebied voor waterwild(II) - Huiszwaluwen
in de Zaanstreek in 1973 - Veldwaarnemingen.

De Fitis, mededel.bl. van de VWG Haarlem, jg. 9 no. 6;
Aanpassingsvermogen van de Zilvermeeuw - Inventarisaties van het Palmveld
1972 - Idem van Vogelenveld en Del van Schrama in de A.W.duinen - Idem van
Kombos, Duivendrift en Plantage in de A.W.-duinen - Idem van het n.deel van
het Groot Zwartevelde - Kunstmatige inseminatie bij grijpvogels - Veld-
waarnemingen in Zuid Kennemerland.

De Tijftjaf, org. van de VWG van de CJN en KJN, jg.18 no.4;
Verslag van de IJsselmeerwaterwildtellingen op 17 maart 1973.

De Wulp, per.info. van de Ver.voor Vogelbescherming 's Gravenhage e.o., jg.5 no.1;
Vogelagenda (spechten) - De Fuut in Den Haag - Drieteen- en Parse strandloper.

De Strandloper, org.van de Ver.voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk,
ig.6 no. 1;
Jaarverslag 1973 - Broedvogels van Nieuw-Leeuwenhorst 1973 - Strandvondsten -
Dode vogels op het strand - Broedvogels van het landgoed Offem 1973 -
Inventarisatie Duinpark - Opmerkingen over de zeetrek in 1973.

Mededelingenblad KNNV-VWG Amsterdam, jg.11 no.4;
Jaarverslag 1973 - Inventarisatie Vogeleiland 1973 - Waarnemingen in het
Amsterdamse Bos 4e kwartaal 1973 - Waarnemingen in en om Amsterdam idem.

Het Vogeljaar, jg. 21 no. 6;
Een vogelgemeenschap in de Gelderse Achterhoek - Nederlandse waarnemingen van
in Slimbridge geringde Kleine zwanen - De Ooievaarsstand in Nederland nog
verder gereduceerd - Er vliegen Raven rond in Nederland - Langs Turkse meren -
Mededelingen en boekbesprekingen.

Het Vogeljaar, jg. 22 no. 1;
Transporteren vogels hun eieren en jongen? - Het Atlasproject, mededelingen
over 1973 - De aanleg van een tweede hoogspanningsleiding in de Zaanstreek -
Invloed van stormen - Mededelingen en boekbesprekingen - Veldwaarnemingen.

De Lepelaar, nieuwsbrief van de Ned.Ver.tot Besch.van Vogels, no.32/nov.-dec.73;
1974 Jubileumjaar - De Vrije Vogelreservaten - Behoud van Huiszwaluwkolonie
aan het Veluwemeer - September in de Camargue.

De Lepelaar, no.33/jan.-febr.1974;
Excursieprogramma 1974 - Jubileumwandelingen Staatsbosbeheer - Kerkuilen-
stand in 1973 sterk teruggelopen - Roofvogelrevalidatiecentrum.

Vogelwacht Franeker e.o.;

Overzicht van de activiteiten en tellingresultaten van deze vogelwacht.

Stikstof, no. 73/ mei 1973;

Overdruk van het artikel van Prof. Dr. D.M. de Vries over Vogelstand en Bodemvruchtbaarheid.

CJN afdeling Bussum;

Verslag van de waterwildtellingen Ankeveense Plassen en Spiegelpolder 1972/1973.

Stichting Het Noordhollands Landschap, mededel. bl. no. 2;

In memoriam J. Dirkzwager - De omgeving van Het Wildrijk - Beperking rietbranden - Aankoop water Ilpendam - Streekplan Waterland - De Purmer.

ALWEER EEN VOGEL AAN DE DEUR

Onder deze titel verscheen bij de uitgeverij Bigot & van Rossum B.V. te Blaricum, het lang verwachte boek van Carla Holzenspies, voor niemand van onze leden een onbekende.

Zoals we dat van haar mochten verwachten, heeft zij in haar boek een groot aantal eigen belevenissen met haar hospitaalvogels bijeengebracht en dat op de haar zo eigen manier: met grote humor en zorgvuldig gedoceerd; veel zaken over het vogelleven, die de moeite waard zijn om te weten.

Hoeveel verschillende soorten laat zij niet de revue passeren:

Spreeuw - Blauwe reiger - Kauw - Roodborst - kraai - Bergeend - Kluut - Buizerd - Wilde eend en Bosuil.

Treffend is telkens weer wat zij uit het dagelijks contact met haar pupillen heeft weten te halen aan aanhankelijkheid, begrip e.d.

Na de "verhalen" beschrijft zij nog een aantal vogelziekten en geeft zij een uitgebreide serie praktische wenken voor de opvang van zieke of beschadigde vogels.

J. van Exter zorgde voor geestige illustraties.

De schrijfster heeft een exemplaar van haar boek aan onze VWG aangeboden. Het ligt bij ons documentatiecentrum ter inzage.

Deze mededeling is niet bedoeld om U van het aanschaffen ervan te weerhouden. Integendeel: dit boek moet ieder van ons in zijn bezit hebben.

Op dus naar de boekhandel, waar het verkrijgbaar is zolang de voorraad strekt!

J. Klein

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Het bestuur

- Voorzitter : momenteel vakant;
Secretaris : J.Klein, Zwaardmakerstr.12, Bussum, tel.02159-13389;
Penningmeester : mw.H.E.Disselkoen-Piepers, Beethovenl.45, Hilversum,
tel.02150-46285;
Leden : bij deze leden berust tevens het contactadres van de
voor hun naam genoemde subgroep;
Avifauna: P.v.d.Poel, Ten Katel.2, Hilversum,
tel.02150-13887;
Nestkasten: R.G.Moolenbeek, Erfgooiersstr.597, H'sum,
tel.02150-51461;
Excursies: mw.L.J.Dwars-v.Achterbergh, Prinsenstr.15,
Hilversum;
De Korhaan: D.J.M.Ras, J.Steenlaan 4, Nw.Loosdrecht,
tel.02158-3513;
Zd.Flevoland: mw.A.C.Hartlief, Lange Heul 229, Bussum,
tel.02159-31226;
Mw.M.A.F.H.de Wijs-Tabois, Stalpaertstr.10, Hilversum,
tel.02150-56928;

Verdere contactadressen:

- Ringonderzoek: E.R.Osieck, Crailoseweg 6, Huizen, tel.02159-18661;
Controleurs Vogelwet 1936: L.F.Rynja, K.P.C.de Bazelstr.9, Bussum;
Tentoonstellingen en propaganda: Mej.K.Vervoort, Arubalaan 4, Hilversum,
tel.02150-53654;
Vogelcursus: Mw.M.T.Groen- van Harmelen, Ferd.Bollaan 11, Baarn,
tel.02154-3043;
Inzenden waarnemingskaartjes: A.Bode, Banckertlaan 87, Hilversum,
tel.02150-13950;
Opgeven excursies: C. de Rooy, Rading 80, Nw.Loosdrecht, tel.02158-1641

-
- Inhoud: pag. 1: Redactioneel;
2: Ledenmutaties+ Ledenavonden + Excursieprogramma;
3: Jubileumvergadering VB + Rietbranden tijdens broedseizoen;
4: De Zanddijk thans beschermd natuurmonument;
5: idem (vervolg) + betalingsverzoek contributie;
6: Van Braamsluipers en heibespieters;
7: idem (vervolg);
8: idem (vervolg);
9: idem (vervolg);
10: Veldwaarnemingen;
11: idem (vervolg);
12: idem (vervolg);
13: Waterhoentelling 1974;
14: idem (vervolg);
15: idem (vervolg);
16: Vogelwaarnemingen tijdens waterhoentellingen;
17: idem (vervolg);
18: idem (vervolg);
19: Resultaten roofvogeltelling 1974;
20: idem (vervolg);
21: idem (vervolg) + redaktieadres;
22: Ontvangen literatuur;
23: idem (vervolg) + Alweer een vogel aan de deur;
24: Lijst van adressen + inhoud.